

Sporters Helpen Sporters en NLcoach slaan de handen ineen

Sporters en coaches trekken samen ten strijde tegen grensoverschrijdend gedrag

Door: Edward Swier

Grensoverschrijdend gedrag in de sport. De aanpak ervan ligt nu veelal bij instituties, hetgeen lang niet altijd het gewenste resultaat oplevert. Sporters én coaches slaan daarom nu de handen ineen. Belangenvereniging NLcoach – van, voor en door coaches – en het door Renald Majoor opgerichte platform Sporters Helpen Sporters hebben een voorzichtig begin gemaakt met een unieke samenwerking.

NLcoach-voorzitter Paul van Ass en Majoor spraken elkaar dit najaar, op het kantoor van uitgeverij Arko Sports Media, voor het eerst. Ze bleken meteen veel overeenkomsten te zien in hun plannen om grensoverstijgend gedrag in de sport te lijf te gaan. “We hebben een gezamenlijk belang. Sport moet leuk zijn, voor iedereen. Ieder kind, maar ook iedere volwassene, moet met plezier naar zijn club kunnen gaan, en die lol ook altijd behouden. Het is goed dat we daar nu

FOTO: NINA KEURTIJES

ook samen, sporters én coaches, aandacht voor vragen”, aldus Van Ass. Hij noemt Majoor “een kerel naar mijn hart. Omdat Renald, tegen de stroom in, heeft durven zeggen wat hem op het hart lag. Dat maakt zijn verhaal sterk. Hij verdient het dat we zijn missie ondersteunen.”

Platform

Majoor werd als twaalfjarig voetbaltalentje het slachtoffer van misbruik door een jeugdtrainer van Vitesse. Jaren later werd PTSS bij hem vastgesteld. De gebeurtenissen uit zijn jeugd maakten niet alleen dat hij zijn plezier en toekomst in de sport verloor, het tekende hem voor het leven. Het maakte echter ook dat hij nu een hoger doel heeft om voor te strijden. Zijn stichting De Stille Verboden, opgericht nadat hij in 2013 besloot met zijn verhaal over het misbruik naar buiten te komen, vraagt aandacht voor misbruik en intimidatie in de sport.

Het bijbehorende platform Sporters Helpen Sporters biedt sinds een jaar een luisterend oor voor lotgenoten. Majoor en andere misbruikslachtoffers uit de sportwereld geven – onder meer op uitnodiging van gemeenten en verenigingen – voorlichting en vragen in de media aandacht voor het onderwerp.

Het platform Sporters Helpen Sporters merkt dat er, omdat ze veel laagdrempeliger is dan de diverse meldpunten en instanties, veel lotgenoten zijn die veel liever het gesprek aangaan met collega-sporters dan met bonden of overheden. “We zijn luisteraar, maar ook wegwijzer. Als dat gezien de situatie het beste is, schakelen ook wij Slachtofferhulp in.”

“We zijn luisteraar,
maar ook wegwijzer”

RENALD MAJOOR

“Een coach is toch al gauw, ook in de ogen van anderen, heilig”

PAUL VAN ASS

Beroepscode en apk

Van Ass denkt dat NLcoach een goede partner van Sporters Helpen Sporters kan zijn. De belangenbehartiger voor coaches wil ook niets liever dan dat de sport veiliger wordt. Daartoe dient ook de Beroepscode die NLcoach opstelde en die door steeds meer sportorganisaties wordt omarmd. Onlangs pleitte Van Ass er in de media voor om aan de Beroepscode een zogeheten ‘apk’ te koppelen. “Het zou goed zijn als verenigingen en bonden op gezette tijden coaches laten ‘controleren’. Door een collega-coach hè. Wij hebben dat netwerk. Het zou goed zijn als een collega uit het hockey eens verderop in het land bij een voetbalclub gaat kijken, en een voetbaltrainer bij het korfbal.” De eventuele interventie, noodzakelijk wanneer er klachten over een trainer/coach zijn, of minder urgente vanuit de club of trainer zelf gevraagde intervisie, zou standaard moeten worden gekoppeld aan de Beroepscode. “Het zou zo moeten zijn dat coaches die de Beroepscode onderschrijven daarmee meteen ook toestemming geven voor zo’n eventuele interventie of intervisie.” Van Ass noemt het een apk omdat deze periodieke keuring een preventieve werking heeft. Zoals ook de apk bij auto’s voorkomt dat zich gebreken voordoen. “Het is een prettig gevoel om op de weg te zitten en te weten dat je er toch redelijkerwijs van uit kunt gaan dat de remmen van de andere automobilisten werken.”

FOTO: SPORTFOTOGRAFIE.NL

Instanties

Helaas zijn er in de wereld van de sport nog altijd veel gebreken als het gaat om grensoverschrijdend gedrag. De commissie-De Vries oordeelde in 2017 dat één op de zeven sporters te maken krijgt met dergelijk gedrag van anderen, meestal coaches of begeleiders. Die cijfers zijn sindsdien nog niet of nauwelijks verbeterd. Er is wel veel meer aandacht voor het onderwerp, en er kwamen onder meer instanties als het Centrum Veilig Sport Nederland, maar daarmee is het probleem nog lang niet uit de wereld.

Majoor en Van Ass denken dat als sporters en coaches terecht kunnen bij een belangenvereniging of platform, de drempel lager wordt dan bij een aan de bond of NOC*NSF gekoppeld meldpunt. Van Ass: “Als je weet dat er bij de gesprekken met de turnsters altijd iemand van de bond zat, weet je ook dat sommigen het gevoel hadden dat ze niet vrijuit konden praten. Zoals het ook niet altijd voor de bonden prettig is als er iemand van NOC*NSF bij is, die staan immers toch ook weer in een machtsverhouding tot de bonden. Een sporter praat eerst liever met lotgenoten, een trainer zal – als hij geconfronteerd wordt met klachten, of als hijzelf iets wil weten over zijn aanpak – liever eerst het gesprek aangaan met NLcoach. Dat is toch minder bedreigend, onafhankelijker.”

Cijfers

Majoor: “Als je vraagt of het al goed gaat, zeg ik dus: nee. Er is inderdaad veel aandacht voor, hetgeen belangrijk is. Maar als je de cijfers ziet, weet je dat er echt nog wel wat moet gebeuren. Er wordt nog altijd veel te veel door bonden en clubs langs elkaar heen gewerkt. En het is nog altijd niet gelukt om de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) bij sportclubs verplicht te stellen. Dat maakt het lastig voor verenigingen om mensen als Sjaak-de-materiaalman, die er al veertig jaar rondloopt, nu opeens te vragen zo’n VOG aan te vragen. Zijn antwoord zal allicht meteen zijn: ‘Vertrouw je me dan niet?’ Dat maakt het lastig voor andere vrijwilligers binnen zo’n club om op Sjaak af te stappen. Als de gemeente, zoals dat op een enkele plek al gebeurt, zou zeggen dat ze subsidies niet meer uitkeert als verenigingen de VOG niet verplicht stellen voor hun vrijwilligers, ontstaat er ook voor de clubs een veel prettiger werkklimaat. Dan geef je dat namelijk als reden om de VOG verplicht te stellen”, aldus Majoor, die er ook naar streeft dat topsportorganisaties bij het aantrekken van nieuwe sporters, jong en oud, deze altijd eerst kennis laten maken met de vertrouwenscontactpersoon binnen de club. De club is dan op de hoogte van het wel en wee van de sporter en de sporter kan in geval van een onplezierige situatie eenvoudiger de weg vinden naar de vertrouwenscontactpersoon. Van Ass: “Feitelijk zou dat voor iedere sporter, voor elke club, moeten gelden. Prof of amateur.”

PAUL VAN ASS

“We hebben een gezamenlijk belang. Sport moet leuk zijn, voor iedereen.”

Geen kwaad bewust

Het is sowieso goed een meersporenbeleid te volgen. Zo moet ook het vierogenprincipe overal gaan gelden. Majoor weet namelijk dat bijvoorbeeld een VOG alleen niet zaligmakend is. “Maar, met zo’n VOG, die Beroepscode en die eventuele apk, krijg je wel steeds meer drempels die je opwerpt voor degenen die iets slechts van zin zijn of zich daar onbewust schuldig aan maken.”

“Een VOG alleen is niet zaligmakend”

RENALD MAJOOR

Want dat laatste, daar is Van Ass van overtuigd, gebeurt ook nog vaak. “Er staan normaal gesproken elk weekeinde 400.000 coaches op het veld hè. Dat zijn mensen die de rest van de week bakker, jurist, groenteboer of chirurg zijn. Heel veel ervan bevinden zich opeens in een machtsverhouding waar ze zich nauwelijks bewust van zijn. Daar moet aandacht voor komen. Sommigen permitteren zich een oordeel te vellen over anderen, omdat ze denken dat dat bij coachen hoort. Het kan maar zo dat er elke week coaches zijn die zich van geen kwaad bewust zijn, terwijl veel sporters vinden dat het mentaal te ver ging.”

Tweede Kamer

Zelf probeert Van Ass, hoofdcoach van de hockeyheren van HGC, zich ook geregeld een spiegel voor te houden. “Maar, wie controleert mij? Mark Rutte heeft tenminste nog de Tweede Kamer. Maar ik? Een coach is toch al gauw, ook in de ogen van anderen, heilig. Die kan vaak maar roepen wat hij wil, in mijn geval tegen sporters in de leeftijd van twintig tot dertig jaar. Denk je dat die gasten in opstand tegen je komen? Het is daarom ook goed dat we, ook als we allemaal denken dat het goed gaat, de dingen durven te toetsen.”

Van Ass wil de komende tijd graag met Majoor optrekken. “Renald heeft zijn zaken al goed voor elkaar. Hij praat met gemeenten, met VWS en NOC*NSF, heeft zijn programma’s uitgewerkt, helpt sporters. Als wij nu datzelfde doen met coaches, dan komen we een heel eind.” Van Ass kreeg overigens, nadat hij zijn plannen voor het eerst bekendmaakte, wel enkele kritische telefoontjes. “NOC*NSF vroeg zich bijvoorbeeld af of wij dit wel aan kunnen. Of we de expertise in huis hebben. Nou, ik ben ervan overtuigd van wel. Als er iets speelt rondom een olympische coach, kunnen wij bij NLcoach aan mensen met de statuur van Ronald Koeman of Frank de Boer vragen eens die kant op te rijden en het gesprek aan te gaan. Heel veel coaches zijn bereid dat voor ons, maar ook voor elkaar, te doen. Bovendien, het gaat me niet om aandacht voor ons cluppie, welnee. Het is geen competitie, er is een gezamenlijk belang. We willen gewoon dat we, en dat kan dus ook met initiatieven als deze, de situatie op de werkvloer voor sporters en coaches verbeteren.”

SMITS STREEFT IN TURNEN NAAR BETERE BALANS PRESTATIEDRANG EN WELZIJN

Tijdens het Jaarcongres Wetenschap voor de sportpraktijk, dat *NLCOACH* en *TopsportTopics* op vrijdag 20 november 2020 hielden, kwam onder anderen ook Froukje Smits aan het woord. De senior onderzoeker aan de Hogeschool Utrecht hield een (digitale) voordracht over ‘de betere balans tussen prestatiedrang en (mentaal) welzijn’ in het turnen. In navolging van Paul van Ass streeft ook Smits naar een apk voor het complete turnsysteem (turnster/ouders/coaches/bonds- en verenigingsbestuurders). Smits vindt dat Nederland moet investeren in innovatie van het systeem en een nieuw model moet nastreven. Dit zou op korte termijn ten koste kunnen gaan van de topsportprestaties. In haar digitale voordracht pleitte Smits voor een open cultuur waarin coaches elkaar moeten kunnen bekritisseren. De aanwezige coaches toonden zeer veel interesse in haar onderzoek en hadden veel vragen over de rol die zij kunnen spelen om een positieve sportcultuur te stimuleren en het systeem ten positieve te beïnvloeden.

In het volgende nummer van *NLCOACH* staat een uitgebreid interview met Froukje Smits.